

Livsfomt, om ikke Norge i Grunden var bleven en Republik, ligesom det ogsaa staar for mig som noget Livsfomt, om den mærkelige, lykkelige Udvikling, aandeligt og materielt, der har fundet Sted i Norge under det gamle System, da vil blive ved. Det er nemlig ganske vist, at naar et saadant System gennemføres, navnlig i større Udstrækning, maa det afføde en stor Virkning paa Repræsentationens Sammensætning. Det norske Storting og det danske Folkething ligne hinanden, saa vist som det norske og danske Folk ligne hinanden; men skal dette System gennemføres, staar det for mig, som om der baade hist og her maa ske en ikke ringe Forandring i hele Repræsentationens Karakter; den funde og jævne Sands, der nu i begge Repræsentationer er saa stærkt tilstede ved de mange Landboere, vil vistnok i saa Fald ikke kunne blive ved at være lige stærkt repræsenteret, og i Stedet for frygter jeg, at der vil blive en Overflodighed af Politikere og Ministeraspiranter. Naar man nu dernæst, og det maa jo være afgørende, ser hen til Grundloven for ved den at støtte sin Forbring om det nævnte Systems Indførelse, kan jeg ikke negte, at denne Henvisning i alt Fald i et vist Omfang synes mig besvøjet. Jeg skal ikke opholde mig ved den forskellige Sammensætning og Tilblivelsesmaade af de to Thing, thi det er ganske vist, at der ogsaa heraf kan udspringe Virkninger, der maa vise sig i en større eller mindre Magtfulde ligeoverfor Regjeringen. Der er dog Forskel paa, om man repræsenterer en større Kreds af Folket eller en mindre Kreds af Folket eller slet ingen, hvilket Sidste ganske vist er Tilfældet med de kongevalgte Medlemmer. Jeg skal som sagt ikke opholde mig derved, men skal gaa til Grundlovens Bestemmelse med Hensyn til de finantsielle Love, og jeg kan da ikke benegte, at der her hæves et Støttepunkt, hvorpaa man, i alt Fald til en vis Grad, kan begrunde det omtalte System; om man end ikke deraf kan udlede den fuldstændige Overvægt, som man synes at ville hævde for dette Thing, saa kan jeg endnu mindre erkende det for rigtigt, at man fra den anden Side erklærer, at de to Thing staa fuldstændig lige, thi dette er efter min Mening endnu mere u vigtigt end det Første. Naar Grundloven bestemmer, at Finansloven og Tilleggsbevillingsloven først skulle forelægges i dette Thing, da maa Meningen deraf fornuftigvis være den, at i alle Spørgsmaal, som virkelig ere Bevillingsspørgsmaal, skal dette Things Mening være den afgørende. Dette er ikke nogen ny statsretlig Doktrin — saadanne har jeg stor Mistro til — nei, det er en gammel og gyldig Sætning, som er i anerkendt Virksomhed; i en Række af Aar er den bleven erkendt for rigtig fra forskellige Regjeringers Side, og, saavidt jeg kan se i alt Fald med ganske enkelte Undtagelser, fra det andet Things Side. Det har jo dog saagodtsom altid været saa, at

naar vi her havde i indtil 5 Maanedes behandlet Finansloven, vendt og drejet paa den, og saa lod den gaa over til det andet Thing, saa tog det andet Thing den, som den var under Forudsetning af, at vi kun havde afgjort virkelige Bevillingsspørgsmaal, og ikke havde misbrugt vor Overlegenhed paa det finantsielle Omraade til at vende op og ned paa bestaaende Institutioner, og er det Tilfældet, saa have vi virkelig paa et vigtigt Omraade en Overvægt. Jeg kan nu ikke ganske være med til at erkende denne Overvægt i de Udtryk, som ere brugte i Adressen; der er Sagen sat paa Spidsen, der er man gaaet altfor vidt. Jeg vil hellere udtrykke det mere jævnt og forsigtigt ved at sige, at den Del af Repræsentationen, som har Nøglen til Pengekassen, vil ingen Regjering i Lengden kunne leve paa Krigsfod med. Bliver en saadan Tilstand fortsat i længere Tid, da vil Regjeringen blive nødt til at erkende, at den er den svagere Part. Nu er det ganske vist, at naar Flertallet i denne Repræsentation hæver den heraf følgende Stilling ligeoverfor Regjeringen, maa der kræves visse Betingelser hos dette Flertal. Der maa ganske sikkert kræves, at det ikke er et løst sammensat Flertal, men at det er fast, sikkert og sammenholdende. Ja, nu veed jeg ikke, om mulig dette Sammenhold svigter idag, men saa er det i alt Fald første Gang; det skal ellers erkendes, at hele denne Samling igjennem har Sammenholdet været aldeles upaafølgelig. Det har vist sig ved alle Leiligheder, ved Sammensætningen af Udvalgene, ved Valget af Formænd og Ordførere for alle disse Udvalg og ved alle Afstemninger, alle uden Undtagelse. Der er blevet regjeret med stor Kraft, Styrke og Enhed, og jeg kan sige, at der er blevet gjort med temmelig stramme Toiler. Dernæst maa det kræves af dette Flertal, som i Kraft af Folkethingets Bevillingsmyndighed vil optræde lige overfor Regjeringen, saaledes som det nuværende Flertal er optraadt, at det er i Stand til at danne en ny Regjering. Det er imidlertid en Undersøgelse, som ikke efter min Mening passende kan anstilles i dette Thing, og som jeg derfor ikke skal gaa ind paa. Jeg finder mig kun foranlediget til at minde om en Ting, nemlig om, at der dog en Gang har været et Ministerium, som efter de Tidens Leilighed maatte siges at være et Venstreministerium — det er forresten et stort Spørgsmaal, om dette Ministerium vilde blive betragtet som et saadant, hvis det nu blev til —, og da Demokratiet i de siden den Tid forløbne 13 Aar dog ikke kan antages at have faaet færre Mænd at raade over, maa man vistnok gaa ud fra, at denne Betingelse maa kunne opfyldes, hvis Prøven skal anstilles. Det er da fremdeles et Spørgsmaal, om et saadant Flertal, hvis det gennemfører sin Krig, er i Stand til at komme ud af det med det andet Thing, men heller ikke en nærmere Undersøgelse deraf synes passende at kunne anstilles i denne